תורה אור • פרשת תולדות • מאמר 5

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה׳

"ראה ריח בני כריח שדה"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/torah-ohr/toldos/5

1 **ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה חשוב בעיניו כ"כ** [כל כך]**. גם באמת אינו מובן איך היה עשו בעיני יצחק.**

"ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'". [יש] להבין: יצחק חשב שזה עשו, אז כיצד היה עשו כה מוערך בעיניו? וגם, למעשה, לא מובן כיצד נתפס עשו בעיני יצחק.

כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי' [שהיה] **מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו'**

כי במקום אחד נאמר "כי ציד בפיו": הוא היה מרמה אותו בשאלות כגון איך מעשרים את התבן וכדומה.

ופעם אמר הכתוב הקל קול יעקב והיינו לפי שאמ' כי הקרה ה' אלקיך כו' וידע שעשו אין ש"ש [שם שמים] **שגור בפיו.**

ובמקום אחר נאמר "הקל קול יעקב": זאת משום שאמר "כי הקרה ה' אלקיך" וכדומה, ויצחק ידע שעשו אינו רגיל להזכיר את שם שמים.

אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבו' [הגבורה] **דיצחק שהוא בחי' מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישא דעשו בעטפוי דיצחק.**

אבל הענין הוא כך: עשו הוא "סוספיתא דדהבא" (**sosfisa dedahava** [פסולת הזהב]), פסולת הגבורה של יצחק, שהיא בחינת מעלת הזהב על הכסף; ומתוך הפסולת הזאת יצא עשו. וכן נאמר "ורישא דעשו בעטפוי דיצחק" — ראשו של עשו [נמצא] בחיקו של יצחק.

2 **ולהבין ענין רישא הנה יש י"א סממני הקטרת הצרי והצפורן כו' והם כנגד יו"ד כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המחי'** [המחיה] **את זלע"ז** [זה לעומת זה]

כדי להבין את עניין ה"רישא": יש אחד־עשר סממני קטורת, "הצרי והצפורן" וכו', והם כנגד עשר כתרין דמסאבותא (כתרי הטומאה); זהו החיות שבקדושה המחיה את "זלע"ז".

כמו שיש בקדושה י"ס [י' ספירות] **כך יש ממש בקליפה הארה מי"ס** [מי' ספירות] **דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא י"א ובקליפה הוא י"א סממני הקטורת.**

כשם שבקדושה יש עשר ספירות, כך יש ממש בקליפה [אותו הדבר]: הארה מעשר הספירות שבקדושה. אבל בקדושה [הן] "עשר ולא תשע ולא י"א", ואילו בקליפה יש אחד־עשר סממני קטורת.

3 והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחוים שהם בטלים מחמת שמשיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית' משא"כ הקליפות הם מגביהים א"ע [את עצמו] כנשר כו'

ביאור העניין: בנוגע לחיות (כוח החיים) הנמשכת בקדושה, נאמר: "וצבא השמים לך משתחוים", שכן הם בטלים מפני שהם משיגים את החיות הנמשכת עליהם מקדושתו יתברך. לעומת זאת, הקליפות מרימות את עצמן "כנשר" וכו',

בחוצפה והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים ואדרבה מגביהים א"ע [את עצמו] כנשר כו' והחיות שנמשך להם הוא נבלע בתוכם.

בחוצפה. הסיבה לכך היא שהחיות הנמשכת אליהן נמצאת אצלן במצב של גלות; לכן, אף שהן מקבלות חיות מן הקדושה, הן אינן בטלות. אדרבה, הן מרימות את עצמן "כנשר" וכו', והחיות הנמשכת אליהן נבלעת בתוכן.

אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם הנה זהו ענין לבונה שבי"א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם.

אך כיצד הן חיות ומתקיימות מן הקדושה, אם החיות נבלעת בתוכן? זהו עניין הלבונה שבאחד עשר סממני הקטורת: היא האור המקיף שמעליהן, שאינו נבלע בתוכן.

4 ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימית נבלע כנ"ל לפיכך הם מתגאים ומגביהים א"ע [את עצמו] בחוצפה כנ"ל.

ומכיוון שזהו אור מקיף, שלמעלה מדעתם, והם אינם חשים בו, ואילו החיות הנמשכת אליהם בפנימיות נבלעת, כפי שהוסבר לעיל, לכן הם מתגאים ומרוממים את עצמם בחוצפה, כפי שהוסבר לעיל.

ובחי' לבונה הוא המחבר י"ס [י' ספירות] דקדושה להאיר לע"ס [לעשר ספירות] דמסאבותא והוא רישא דעשו דהיינו בחי' המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה

דרגת הלבונה היא המחברת את עשר הספירות של הקדושה, כדי שיאירו לעשר הספירות של הטומאה. והיא "רישא דעשו": כלומר, דרגת המקיף [האור] שמלמעלה נכללת "בעטפוי דיצחק", ממש בתוך הקדושה.

ולכן מצד בחינת המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימיות אין ש"ש [שם שמים] שגור בפיו:

לכן, מצד בחינת המקיף [האור], עשו שואל "איך מעשרין את התבן"; ואילו מצד הפנימיות, שם שמים אינו שגור בפיו:

5 **והנה נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו**

ידוע עתה שהחיות שבעשר הכתרים של הטומאה נובעת מכך ש"חיל בלע ויקיאנו", וכן מן "ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו".

והוא מפני הנצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה"כ [בשבירת הכלים] **וימלך וימת כו' וגם מחמת חטא עה"ד** [עץ הדעת]

הדבר נובע מן הניצוצות שנפלו לתוכן בתחילת בריאת העולם, בשבירת הכלים ("וימלך וימת כו'"), וגם מחטא עץ הדעת,

כמ"ש בס' הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות בם שהוא בסוד גלות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי' וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר"מ** [רבי מאיר]

כפי שכתוב בספר הגלגולים. לכן החיות נמשכת אליהן ונמצאת בתוכן בבחינת גלות, כפי שאמרו חז"ל: "לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי'". גם בעשו היו ניצוצות, כגון רבי מאיר,

ואונקלוס ושמעי' [ושמעיין] **ואבטליון ועובדיה ומהם הי'** [היה] **ציד בפיו והי'** [והיה] **רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע"י יעקב**

וכן אונקלוס, שמעיה ואבטליון, ועובדיה; ומניצוצות אלה היה "ציד בפיו". יצחק רצה להוציאם מ[עשו] עצמו, ולא באמצעות יעקב.

כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע"י יעקב שהוא בחי' ז"א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצי' [ביצירה] **ביומין דחול בחי' עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ"ל.**

הרי גם עתה מתקיים "חיל בלע ויקיאנו", אלא שהדבר נעשה באמצעות יעקב, שהוא בחינת ז"א (המידות הרגשיות), שכל האורות שלמעלה נכללים בו. הוא מתלבש ביצירה בימות החול, בבחינת "עבדו זקן ביתו", כדי להעלות משם ולברר, כפי שהוסבר לעיל.

אך יצחק רצה שיהי' [שיהיה] **זה שלא ע"י ז"א רק שיהי'** [שיהיה] **התגלות האורות העליונים בעשו עצמו והוא ענין תוס'** [תוספת] **ורבוי האור**

אבל יצחק רצה שהדבר ייעשה שלא באמצעות ז"א, אלא שתהיה התגלות של האורות העליונים בעשו עצמו; וזהו עניין של תוספת וריבוי האור.

כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שיע"ז [שעל ידי זה] **יקלוט וילקט כל הניצוצו' הנשפעים שמה.**

כדי לברר את הטוב מן הרע, צריך להאיר שם אור רב, כדי שבאמצעותו יקלוט ויאסוף את כל הניצוצות שנשפעו לשם.

6 **וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז"א בחי' שמים. ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנקרא ארץ ורצה להמשיך בחי' הטל והשמן דלעילא שעי"ז יהי'** [יהיה] **העלאת הניצוצים**

זהו [פירוש] "ויתן לך האלקים מטל השמים": זהו "טלא דעתיקא דנטיף לז"א", טל עתיקא (Atika) המטפטף לז"א, בחינת "שמים". "ומשמני הארץ": השמן הוא חכמה, ו"אבא יסד ברתא" — הבת, המכונה "ארץ". יצחק רצה להמשיך את בחינת הטל והשמן שלמעלה, כדי שעל ידי כך יעלו הניצוצות,

כמו שאנו רואים עד"מ כשהשמש זורח על הארץ כחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ

וכפי שאנו רואים, למשל, כשהשמש זורחת על הארץ בחום היום, היא שואבת את לחות הארץ, ו"אד יעלה מן הארץ";

וכן בנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע"י הארה עליונה הבאה בתוס' [בתוספת] **ורבוי מלמעלה שואב ולוקט כל הניצוצין שנפלו למטה.**

וכך גם נר העומד לפני אבוקה גדולה: [האבוקה] שואבת אליה את אור הנרות. כך גם, באמצעות הארה עליונה שבאה בתוספת ובריבוי מלמעלה, כל הניצוצות שנפלו למטה נמשכים מעלה ונאספים.

אך הארה זו צריך להיות בתוס' [בתוספת] **ורבוי דייקא בחי' ברכה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות שלפי סדר ההשתלשלות לא הי'** [היה] **עשו כדאי לו.**

אלא שהארה זו צריכה לבוא דווקא בתוספת ובריבוי — בחינת "ברכה", שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות; שכן לפי סדר ההשתלשלות, עשו לא היה ראוי לה.

7 **וזהו ואברככה לפני ה'. לפני הוי' דוקא והרצון שהי'** [שהיה] **ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו מלמעלה למטה**

וזה [פירוש] "ואברככה לפני ה'": דווקא לפני הוי'. רצונו של יצחק להמשיך [את הברכה] לעשו עצמו, ולא באמצעות יעקב, נבע מכך שהוא ראה אותו מלמעלה למטה,

ע"י בחי' לבונה שהוא בחי' המקיף ע"כ רצה להמשיך בו בחי' גלוי המקיף בתוס' [בתוספת] **ורבוי אור.**

באמצעות בחינת הלבונה, שהיא בחינת המקיף [האור]; לכן רצה להמשיך לתוכו את גילוי המקיף [האור], בתוספת ובריבוי אור.

אך מ"מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי' זו כ"א ע"י יעקב שלפי שאם הי' [היה] **החיות נמשך אל עשו יבלע ח"ו** [חס ושלום] **כמקדם או שלא יהיה מבחי' עשו כלום**

אולם הוא טעה בכך, שכן עשו אינו ראוי לבחינה זו אלא באמצעות יעקב. אילו החיות הייתה נמשכת לעשו, היא הייתה נבלעת בו, חס ושלום, כבעבר, או שלא היה נותר כלל דבר מבחינת עשו;

אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא א"א כ"א ע"י יעקב ז"א דקדושה שע"י יתברר מעשו ויוכלל בקדושה

אך הפיכת חושך לאור ומרירו למיתקא אינה אפשרית אלא באמצעות יעקב, ז"א דקדושה, שבאמצעותו [מה שיש] בעשו יתברר וייכלל בקדושה.

ולכן הסכים יצחק ג"כ לברכת יעקב אח"כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו' משמני מקצת שמני

(וליעקב א' ומשמני בתוס' [בתוספת] וא"ו)

לכן הסכים יצחק לאחר מכן גם לברכת יעקב. ולעשו אמר: "הנה משמני הארץ וכו'" — "משמני", [כלומר] חלק מן השפע (ואילו ליעקב אמר "ומשמני", בתוספת ו'),

דהיינו מתמצית הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהיה מושבך בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] **ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג"כ**

כלומר, מן השארית שנותרה מן השמן שנמשך אל הארץ: "שם יהיה מושבך" — בחינת הפנימיות. וגם אליך יימשך [משהו] מ"מטל השמים" של יעקב,

אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי' מקיף בלבד (משא"כ ביעקב ויתן לך) **ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי'** [שתהיה] **בטל אל בחי' יעקב שע"י יהי'** [יהיה] **עליי'** [עלייה] **דוקא כנ"ל:**

אך לעשו הדבר מגיע רק "מעל", כלומר בחינת המקיף [האור] בלבד (בשונה מיעקב: "ויתן לך" [הי' ייתן לך]); וזאת בתנאי ש"ואת אחיך תעבוד" — שתהיה בביטול כלפי בחינת יעקב, שרק באמצעותו תהיה עלייה, כפי שהוסבר לעיל.

8 ועתה יבואר הכתוב ראה ריח בני כו'. כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי' מקיף ולבונה כנ"ל וכל המשכה הוא ע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] כנודע.

כעת יתבאר הפסוק "ראה ריח בני כו'". יצחק ביקש להמשיך את בחינת המקיף [האור המקיף] ואת הלבונה, כפי שהוסבר לעיל; וכל המשכה נעשית באמצעות העלאת מ"ן (מיין נוקבין [מים נקביים]), כידוע.

והנה להמשכת מ"ד [מיין דוכרין] של פנימי' [פנימיות / פנימית] די בהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] אבל להמשכ' מ"ד [מיין דוכרין] של מקיף צ"ל העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ג"כ בבחי' מקיף.

כדי להמשיך מ"ד (מיין דכורין [מים זכריים]) של הרובד הפנימי [הבחינה הפנימית], די בהעלאת מ"ן בבחינה הפנימית; אבל כדי להמשיך מ"ד של המקיף [הרובד המקיף], נדרשת גם העלאת מ"ן בבחינת המקיף.

9 והנה ריח הוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] שהוא בחי' אור חוזר. והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח.

עתה, הריח הוא העלאת מ"ן (מיין נוקבין; העלאה מלמטה), שהיא בחינת אור חוזר (אור העולה חזרה אל מקורו). הוא בא מן הגבורות (כוחות הדין והעוצמה), כפי שרואים שבתפוח מתוק אין ריח;

רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] הוא בירורים מניצוצות שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים].

רק לדברים חמוצים ולכל הדברים החריפים יש ריח חזק. הסיבה לכך היא שהעלאת מ"ן מורכבת מבירורים (זיכוך והעלאה) של ניצוצות שנפלו בשבירת הכלים.

ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע"י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה.

לכן, ביחס לכל המצוות לא נאמר "ריח ניחוח", כפי שנאמר בקרבנות, שבהם מעלים את נפש הבהמה, והיא משתנה, עולה ונכללת באש שלמעלה.

10 והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהיה בתחלה בבחי' הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע"י הריח הוא חוזר ומקיץ.

והנה, הריח משיב את הנפש: כלומר, מה שהיה בתחילה במצב של הסתלקות המוחין, חוזר ומאיר, כמו אדם שנרדם שינה עמוקה ומתעורר באמצעות הריח.

דהיינו ע"י השינה היה השכל בהעלם. ואח"כ כשניער משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי והכל נעשה ע"י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה.

כלומר, בשעת השינה השכל היה בהעלם. אחר כך, כשהוא מתעורר משנתו, השכל מאיר בו בגלוי. וכל זה נעשה באמצעות הריח, שהוא אור חוזר מלמטה למעלה.

וזהו ענין נח"ר [נחת רוח] **לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה עשו לא היה בו בחי' גילוי פנימי'** [פנימיות / פנימית] **כי הפנימי'** [הפנימיות / הפנימית] **שלו נבלע כנ"ל רק שהוא בחי' המקיף ולבונה.**

זהו עניין "נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני". והנה, אצל עשו לא הייתה בחינה של גילוי פנימיות, שהרי פנימיותו נבלעה בו, כפי שהוסבר לעיל; הוא היה רק בבחינת המקיף והלבונה.

וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי' המקיפים שיהיה מזה ריח הוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] **להמשיך המקיף מטל השמים:**

זהו [פירוש] "וירח את ריח בגדיו": [הבגדים] הם בחינת המקיפים, שמהם יהיה ריח — כלומר, העלאת מ"ן [מים נוקבין] — כדי להמשיך את המקיף "מטל השמים".

11 **כריח שדה אשר ברכו ה'. הנה השדה הוא בחי' מל' דאצי' שיש בה ג"כ בחי' העלאת מ"ן** [מיין נוקבין] **ויש בזה ב' בחי' הא' היא העלאת מ"ן** [מיין נוקבין] **בטבעה ומאליה וממילא כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידם.**

"כריח שדה אשר ברכו ה'": השדה הוא בחינת מלכות דאצילות, שיש בה גם העלאת מ"ן (מים נוקבין; **mayin nukvin**) [התעוררות מלמטה]. ובכך יש שתי בחינות. הראשונה היא העלאת מ"ן מכוח טבעה, מעצמה ובדרך ממילא, כמו שנאמר "למען יזמרך כבוד ולא ידם".

קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך כו' והוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] **לפנימי'** [לפנימיות / לפנימית] **דהיינו לעורר המשכת הקו. ויש העלאת מ"ן** [מיין נוקבין] **שצריך סיוע מלמעלה שאין כח בה להעלות מ"ן** [מיין נוקבין] **מעצמה.**

"קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך" וכו'. זו העלאת מ"ן לפנימיות [הבחינה], כלומר, לעורר את המשכת הקו (קו של אור). ויש העלאת מ"ן שזקוקה לסיוע מלמעלה, משום שאין בכוחה להעלות מ"ן מעצמה.

והוא בחי' מקיף שהוא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו (שהקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו)

זוהי בחינת המקיף, בחינת גילוי אור אין סוף ברוך הוא עצמו (שהרי הקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו).

והנה העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הוא בחי' בארה של מרים שהוא מעיין הנובע מאליו משא"כ העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של המקיף כתיב באר חפרוה שרים.

העלאת מ"ן של בחינת הפנימיות היא בחינת בארה של מרים, מעיין הנובע מעצמו; ואילו על העלאת מ"ן של המקיף נאמר "באר חפרוה שרים".

ויכרו שם עבדי יצחק באר. עבדי יצחק הן המשכות מבחי' יצחק שהוא עיקר האבות מבחי' בוצינא דקרדוניתא מקור הגבורות כמ"ש כי אתה אבינו.

"ויכרו שם עבדי יצחק באר". עבדי יצחק הם ההמשכות מבחינת יצחק, שהוא ראש האבות, מבחינת בוצינא דקרדוניתא (botzina dekardinusa) [נר החושך], מקור הגבורות (Gevuros), כמו שנאמר "כי אתה אבינו".

ולכן כתיב ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים שבחי' המקיף נמשך גם אליהם מלמעלה שאינו נבלע כמו בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] שלהם כנ"ל. וזהו אשר ברכו הוי"ה שהוא ע"י סיוע מלמעלה כנ"ל:

לכן נאמר "ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים": בחינת המקיף נמשכת גם אליהם מלמעלה, משום שאינה נבלעת כמו בחינת הפנימיות שלהם, כנ"ל. וזהו "אשר ברכו הוי"" — הדבר נעשה בסיוע מלמעלה, כנ"ל.

12 **והנה כ"ז [כל זה] הוא הבנת הפסוק לפי דעתו של יצחק שהבין שעשו היה לפניו. אך באמת היה זה יעקב. ואיך יבואר בחי' זו על יעקב:**

והנה, כל זה הוא פירוש הפסוק לפי דעתו של יצחק, שסבר שעשו נמצא לפניו. אבל באמת היה זה יעקב. ואם כן, כיצד יש לבאר בחינה זו ביחס ליעקב?

13 **הנה איתא במדרש וירח את ריח בגדיו. בוגדיו בחי' בעלי תשובה שהוא בחי' מקיף דמשכין ליה בחילא יתיר.**

נאמר במדרש: "וירח את ריח בגדיו" (בְּגָדָיו, "בגדיו"): [קראו] "בוגדיו" (בּוֹגְדָיו, כלומר "מורדיו"); [זוהי] בחינת בעלי תשובה (baalei teshuvah, השבים אל ה'), שהיא בחינת מקיף, שכן הם ממשיכים אותו בכוח רב יותר.

שבזוהר אמר ע"פ ואברהם זקן בא בימים כו'. זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו'. פי' למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת שאין לו בחי' כלי להכיל.

בזוהר נאמר על "ואברהם זקן בא בימים" וכו': "זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו'". פירוש הדבר: [הם ממשיכים] למעלה מכפי שהנשמה מסוגלת לשאת, ואין לו בחינת כלי שיוכל להכיל זאת.

14 וכמעשה דר"א [דרבי אלעזר] בן דורדייא. משא"כ באברהם כתיב בא בימים. בחי' כלי ולבוש כו'. והעלאת מ"ן [מיין נוקבין] כזה שהוא בחי' מקיף הוא מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו.

וכמו בסיפורו של רבי אלעזר בן דורדייא. לעומת זאת, על אברהם נאמר "בא בימים" — בחינת כלי ולבוש וכו'. והעלאת מ"ן (מיין נוקבין, התעוררות מלמטה) כזו, שהיא בחינת מקיף [אור], נובעת מכך שאדם מתבונן בגדולתו של אין סוף יתברך, בעצמו ובכבודו.

כי אני הוי"ה לא שניתי כתיב רק הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו כו'. ונק' בחי' בע"ת [בעלי תשובה] אף מי שאין עבירות בידו.

שהרי נאמר "כי אני הוי' לא שניתי"; רק "הודו על ארץ ושמים", "וירם קרן לעמו" וכו'. ואדם נקרא בעל תשובה גם אם אין בידו עבירות,

רק צועק על הפירוד כו'. והוא בחי' ריח שהיא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לבחי' מקיף להמשיך בחי' מקיף דלעילא מטל השמים כו':

אלא הוא זועק על הפירוד וכו'. וזוהי בחינת ריח, שהיא העלאת מ"ן אל בחינת המקיף, כדי להמשיך את בחינת המקיף שלמעלה, מ"טל השמים" וכו':

15 אך להבין כ"ז [כל זה] והלא יעקב הוא בחי' קדושה ובלא"ה [ובלאו הכי] נמשכים בו כל האורות עליונים א"א ואו"א [ואבא ואימא] כנ"ל.

אבל כדי להבין את כל זה: הרי יעקב הוא בחינת קדושה, וגם בלי זאת נמשכים אליו כל האורות העליונים — אריך אנפין ואבא ואמא, כפי שהוסבר לעיל?

אך הברכה היא בתוס' [בתוספת] ורבוי המשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלו' [ההשתלשלות] שאינו לפי ערך ההשתלשלו' [ההשתלשלות] כדי להיות ורב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות שנתלבשו בלבושים גשמיים זרעים בחסד כו'

אלא שהברכה מוסיפה ומרבה את ההמשכה שמעל לסדר ההשתלשלות, שלא לפי ערכה של ההשתלשלות, כדי שיהיה "ורב דגן ותירוש" — אלו ההלכות והאגדות שהתלבשו בלבושים גשמיים: "זרעים" בחסד וכו'.

וכן כל התורה ספורי מעשיות כו' וכן נביאים שופטים מעשה דשמשון ופלגש בגבעה וכן כל מעשה המלכים וספורי מעשיות שבגמ' [שבגמרא] דרבב"ח [דרבה בר בר חנה] ודומיהן הכל מרומז בהן סודות התורה, ועד"ז ג"כ מעשה המצות

וכך גם סיפורי התורה וכו'; וכן בנביאים — בספר שופטים, סיפור שמשון והפילגש בגבעה; וכן כל מעשי המלכים וסיפורי המעשיות שבגמרא על רבה בר בר חנה וכיוצא בהם — בכל אלה רמוזים סודות התורה. וכך גם מעשה המצוות בפועל,

שע"י סוכה ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמע' [שלמעלה] מעלה מהשתלשלו' [מהשתלשלות] שלפי ערך וסדר השתלשלות בעשי' [בעשיה] החיות מצומצם מאד ובכדי שיאיר אור רב מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו הוא

שעל ידי סוכה, לולב, ציצית ותפילין גשמיים תימשך המשכת אור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה, למעלה מן ההשתלשלות. שהרי לפי מידתה וסדרה של ההשתלשלות, החיות בעשיה מצומצמת מאוד; וכדי שאור רב יאיר מאור אין סוף ברוך הוא בעצמו ובכבודו, הרי הדבר נעשה

ע"י יצחק דייקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות חכם כו' ומשם נמשך תוס' [תוספת] אור וגילוי גם בעשי' [בעשיה] הגשמי' [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית].

דווקא באמצעות יצחק, שהוא שורש הגבורות — בוצינא דקרדוניתא, שהוא קו המידה שמודד "להיות חכם" וכו'; ומשם נמשכת תוספת אור וגילוי גם בעשיה הגשמית.

16 וזהו ויתן לך האלקים גם בבחי' צמצום וקאי ויתן על בחי' הוי"ה האמור למעלה בפי' אשר ברכו ה' ואף גם זאת בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה

זהו [פירוש] "ויתן לך האלקים": גם בבחינת צמצום [הגבלה]; ו"ויתן" מוסב על בחינת הוי' שנזכרה לעיל בפסוק "אשר ברכו ה'". ואף גם זאת [באה] בלי ידיעתו של יצחק, אלא ש"בא אחיך במרמה",

שא"א להתלבש בבחי' הדעת וכענין שאמרו לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא כי ענין בזכותא הוא לפ"ע [לפי ערך] ההשתלשלות שכך ראוי לו

שכן אי אפשר לו להתלבש בבחינת דעת [ידיעה]; כמו שאמרו: "לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא". עניין הזכות הוא בהתאם למידת ההשתלשלות: שכך ראוי לו,

משא"כ במזלא הוא למעלה מלפ"ע [מלפי ערך] **אף שאינו ראוי כו' והיה צריך לזה לתקן חטא עה"ד** [עץ הדעת] **שהיה ג"כ במרמה ופתוי של נחש**

ואילו המזלא הוא למעלה מכל מידה, אף שאינו ראוי וכו'. והדבר נדרש כדי לתקן את חטא עץ הדעת, שגם הוא נעשה במרמה ובפיתוי הנחש,

שע"י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפוך אל הפוך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהיה נמשך גם לגשמיות.

שבעקבותיו נעשו העולמות גשמיים, ונוצר עירוב בין גשמיות לרוחניות. כדי לתקן זאת, עשה [זאת] מהפוך אל הפוך, והמשיך רוחניות ואורות עליונים, כדי שיימשכו גם אל הגשמיות.

משא"כ אלו לא קבל יעקב הברכות היה נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהוא למעלה וכדה על שכמה כו':

אולם אילו יעקב לא היה מקבל את הברכות, [האור] שבתורה היה נמשך ברוחניות בלבד, כפי שהוא למעלה, "וכדה על שכמה" וכו'.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/toldos/5/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק